

Udvalg nedsat, der kunde afgive en Betænkning, som man maaskee vilde tillægge større Vægt end de mundtlige Udtalelser, der her vare fremkomne. Dette Sidste er imidlertid ikke skeet, og derved er jeg bleven opmærksom paa, at Hensigten muligviis var den, at Lovforslaget virkelig skulde blive til Lov; men det vilde efter min Formening være ganske overordentlig uheldigt, thi det er min faste Overbevisning, at vi ved at vedtage dette Lovforslag, og overhovedet ved at gaae ind paa en Lovgivning, der hvilede paa samme Basis som Lovforslaget, vilde gaae i en reactionair Retning, der langt vilde sjerne os fra det Standpunkt, hvorpaa Civilisationen og Erkjendelsen af, hvad der er Rigtigt og Ret i disse Forhold, har bragt os. Den Betragtning, hvorpaa dette Lovforslag hviler, er ikke ny; den er meget gammel, og at gaae tilbage til den vilde være at gjøre et stort Tilbagekridt. Jeg har hørt af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), at de, som talte imed dette Lovforslag, kun støttede sig til Theorier; deri ligger en Antydning af, at hvad der fra hans Side og fra deres Side, der tale i samme Retning som han, bliver fremført, er praktisk. Jeg skal dog tillade mig i Dverreensstemmelse med Rigsdagsmanden for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hage) at bemærke for den ærede Rigsdagsmand, at Grunden, hvorpaa Forslaget hviler, er den Theori, at man, igjennem Lov kan bestemme Pengenes Værdi. Det er en Theori som enhver anden, men det er en Theori, som ingenlunde er praktisk; det er en Theori, som har været udført i Praxis, men som har givet de allersørgeligste Resultater. Naar man først ved Lov fastsætter, at den gode Sikkerhed ikke maa anvendes som Hypothek for Laan til højere Rente end 4 pCt., saa vil man komme til at sige: Der maa ikke laanes ud til højere Rente end 4 pCt.; naar saa de, der ville have Laan, ikke faae Penge, ikke blive hjulpsne, saa vil man komme til at sige: De, som have Penge, skulle laane dem ud; naar Pengene saa alligevel ikke komme tilstede, og der er Formodning om, at den Ene eller den Anden har Sølv eller Guld, saa vil man sige: Ingen maa have Sølv eller Guld, men Enhver skal

aflevere sine Penge; forsvinde Pengene alligevel, saa vil man komme til, hvad man er kommen til andre Steder, man vil skabe Penge, lave Papirspenge, som ingen Værdi have, og sætte dem i Cours ved Lov; man vil sætte en Tvangscours paa dem. Alt det har man forsøgt i Frankrig, og det har ført til den Uderlighed, at man har slaaget Hovederne af Folk, som ikke vilde erkjende Rigtigheden af disse Foranstaltninger. Det er et System, hvoraf vi have en Smule i det foreliggende Lovforslag. Jeg har den gode Mening om Almuen her i Landet, at dette System ikke vilde finde Anklang hos den, naar det blev udført i hele sin Udstrækning; jeg troer, at det heller ikke vil være heldigt saaledes som foreslaaet at udføre en Deel deraf, thi dette enkelte Punkt vil ikke, løsrevet fra hele Systemet, medføre den Virkning, man tilstgter, nemlig at skaffe dem Penge til 4 pCt., som ellers ingen Penge kunne faae. Jeg for mit Vedkommende maa nu fraraade, at denne Behandling bliver bragt videre, thi, skal den være Andet end en Belæring, saa forekommer det mig, at vi vilde gjøre overordentlig stor Skade ved at føre den videre. Jeg har den gode Tro til Regjeringen, at, selv om Rigsdagen imod min Forventning skulde vedtage en Lov som denne, saa vil Regjeringen vise den tilbage, thi ellers vilde Regjeringen være, jeg tør sige ene om at staae paa et Standpunkt, der i den øvrige Verden betragtes som aldeles overvundet.

Naar den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) talte om Aflads-handel for Ager, saa maa jeg dog bemærke, at, naar han optræder som en Forsvarer for Agerlovgivningen, da tør jeg sige, at han derved ikke forsvarer Noget, der er heldigt. Naar vi see tilbage til den Tid, i hvilken Agerlovgivningen blev given, saa troer jeg, det ikke vil være vanskeligt at paavise, at den nærmest er fremkommen ved indflydelsesrige Mænd, ukyndige i Finantsvæsenet, men vel vidende, at der gives forskellige Maader at ruinere sig paa, og som maaskee have havt Sønner, der i den Henseende have fremkaldt Foruroiligelse hos dem. Agerlovgivningen er oprindelig saadan en Lov, som mangen Fader